

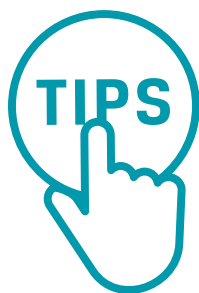
ØKOKRIM

Juli 2021

Temarapport

Profesjonelle aktører

Samarbeidet mellom enkelte profesjonelle aktører og kriminelle er organisert og bærer preg av å være systematisk. Det er meget sannsynlig at noen profesjonelle aktører inngår i større kriminelle nettverk.

**Har du informasjon om profesjonelle aktører
som begår kriminalitet eller tilrettelegger
for kriminelle aktører?
Varsle oss på www.okokrim.no/tips**

Økokrim

Postboks 2096 Vika, 0125 Oslo

Telefon: 23 29 10 00

E-post: post.okokrim@politiet.no

Innhold

Innledning	4
Hovedpunkter	5
Advokater	6
Regnskapsførere	8
Revisorer	10
Eiendomsめglere.....	12
Bank og finans.....	14
Ansatte i helsesektoren	16

Innledning

Tilgang eller evne til å påvirke profesjonelle aktører er ofte en forutsetning for at enkelte typer kriminalitet lykkes og ikke avdekkes av politi og kontrolltater. Tilsvarende er konsekvensen ofte større for samfunnet da misbruk av denne posisjonen og tilliten undergraver folks tiltro til vår samfunnsmodell og den rollen disse profesjoner har.

I denne temarapporten beskrives profesjonelle aktører som har nøkkelroller i samfunnet som innebærer høy grad av tillit og med liten ekstern kontroll. Disse har ofte god innsikt og forståelse for regelverket, og hvordan man kan omgå dette. I denne rapporten omhandles advokater, regnskapsførere, revisorer, eiendomsmeglere, bank og finans, samt ansatte i helsesektoren. Rapporten er basert på informasjon tilgjengelig for politiet hovedsakelig fra de siste fem år.

I rapporten gjør vi vurderinger knyttet til de profesjonelle aktørenes involvering i alvorlig kriminalitet. Vurderingene er gjort av Økokrim basert på den tilgjengelige informasjonen og har som hensikt å gi beslutningstakere kunnskapsgrunnlag for å prioritere innsats mot aktører innen de ulike gruppene av profesjonelle aktører.

Sannsynlighetsord

Vurderinger (står i kursiv) vil alltid inneholde en grad av usikkerhet. For å håndtere dette på en standardisert og strukturert måte, er det benyttet sannsynlighetsord (se tabell).

Nasjonal standard	Beskrivelse	NATO standard
Meget sannsynlig	Det er meget god grunn til å forvente	Highly likely (>90%)
Sannsynlig	Det er grunn til å forvente...	Likely (60-90%)
Mulig	Det er like sannsynlig som usannsynlig...	Even chance (40-60%)
Lite sannsynlig	Det er liten grunn til å forvente...	Unlikely (10-40%)
Svært lite sannsynlig	Det er svært liten grunn til å forvente...	Highly unlikely <10%

Hovedpunkter

- I flere av sakene, og på tvers av profesjoner, er det nære bånd mellom de profesjonelle aktørene og sentrale aktører i kriminelle miljøer. Bekjentskapet går ofte langt tilbake i tid og samarbeidet har vart over flere år.
- Samarbeidet er organisert og bærer preg av å være systematisk. Det er derfor meget sannsynlig at noen profesjonelle aktører inngår i større kriminelle nettverk.
- Informasjonstilfanget til politiet tilsier at det særlig er advokater i mindre foretak som er omhandlet med kriminell virksomhet og tilrettelegging av kriminalitet. Dette skyldes sannsynligvis at det er lavere oppdagelsesrisiko enn i store advokatforetak.
- Regnskapsforetak som utelukkende tilbyr sine tjenester til kriminelle aktører fungerer meget sannsynlig som tilretteleggere for deres kriminelle virksomhet.
- Det er sannsynlig at revisorer som velger å forbli i rollen som revisor når regnskapet har vært mangelfullt over en lengre periode, aktivt bistår de kriminelle.
- Det er meget sannsynlig at flere eiendomsめglere bedriver systematisk og organisert økonomisk kriminalitet, eller tilrettelegger for dette. Dette vil i hovedsak være som hvitvasking via eiendom eller ved å muliggjøre høyere boliglån eller boligkreditt ved å benytte forfalskede dokumenter.
- Flere ansatte i bankforetak som er omhandlet med tilrettelegging for innvilgelse av lån på uriktig grunnlag, knyttes til kjente kriminelle aktører. Det er sannsynlig at bankansatte i noen tilfeller selv forfalsker dokumentasjon for å kunne innvilge lån.
- Det er flere meget sannsynlig at flere leger tar seg betalt for å skrive ut fiktive sykemeldinger, noe som gjør at de erverver seg ulovlig inntekt og at stønader blir utbetalt på uriktig grunnlag. Det er også meget sannsynlig at enkelte leger og sykepleiere underslår reseptbelagt medisin som blir videreselger.

Advokater

Det kan være vanskelig å vite hvorvidt en advokat med viten og vilje bistår kriminelle, eller om vedkommende blir utnyttet. Hos flere advokatforetak virker det å være manglende forståelse for-, og kunnskap om, hvitvaskingsregelverket. Det er også stor forskjell i hvordan regelverket tolkes, og hvilke rutiner som eksisterer for å etterleve hvitvaskingsloven. Det er eksempelvis ulik forståelse for hvor grensen mellom hvitvaskingsloven og taushetsplikt går.

Blant advokatene som kan knyttes til kriminalitet er det få som har domfellelser, selv om de har vært registrert som mistenkt eller siktet i flere alvorlige saker.

Advokater involvert i økonomisk kriminalitet

Det er flere advokater som er siktet eller mistenkt for økonomisk kriminalitet. I mange tilfeller er de involvert i skattesvik, bedrageri, konkurskriminalitet, regnskapskriminalitet, økonomisk utroskap/underslag eller hvitvasking. En advokat som nå har mistet bevilgningen, er tiltalt for grovt underslag av mer enn 90 millioner kroner tilhørende advokatens klienter. Underslagene skjedde i forbindelse med oppgjør av eiendomstransaksjoner.

Advokater tilrettelegger også for økonomisk kriminalitet ved bruk av klientkonto. Klientkontoen benyttes blant annet til å unndra kreditorgjeld, bedrageri og hvitvasking.

I et tilfelle ble klientkonto benyttet i en bedragerisak på en slik måte at banklån gitt til to foretak ble innbetalt på klientkonto. Deretter fikk personen som senere ble bedrageridømt, tilgang til å disponere midlene på disse kontoene. Vedkommende var reell daglig leder, men uten formelle roller og skulle således ikke kunne disponere foretakets midler.

I en annen sak fungerte en advokat som formell eier av en eiendom igjennom sitt eget foretak. Påtalemyndigheten mener det i realiteten var en av advokatens klienter som var reell eier og at advokaten stod oppført som eier for å unngå at kreditorer skulle få eiendommen som oppgjør for utestående gjeld. Både tingrett og lagmannsrett har sagt seg enig i påtalemyndighetens synspunkt.

En advokat mottok millionbeløp på klientkonto som blant annet ble brukt til eiendomskjøp. Pengene kom fra aktører tilhørende en familie godt omhandlet i politiets systemer, det er således mulig at klientkontoen ble benyttet for å hvitvaske utbytte fra kriminell virksomhet via eiendomsmarkedet.

Advokater som tilbyr eiendomsmeglingsoppdrag kan være mer risikoutsatt fordi de i større grad enn eiendomsmeglingsforetak kun har rene oppgjørsoppdrag, noe som gjør at de kjenner partene i transaksjonen dårligere. I tillegg er advokatmeglere ikke underlagt det samme regelverket for risikostyring og internkontroll som eiendomsmeglingsforetak.¹

En annen modus for unndragelse av kreditorgjeld er at en advokat stiller et foretak til rådighet for den som måtte ønske å plassere verdiene sine her fremfor å betale tilbake gjeld. I praksis fungerer advokaten som stråperson og må anses som pro forma eier. Ved å benytte fullmakt kan bruken av foretaket overlates til den som ønsker å unndra verdier. I minst én sak benyttes en slik løsning av en

¹ POD og PST, Nasjonal risikovurdering hvitvasking og terrorfinansiering 2020.

konkursrytter. Advokaten som muliggjør dette er videre ansatt i et advokatforetak godt omhandlet i politiets systemer.

Advokater som knyttes til organisert kriminalitet

Noen advokater har et forhold til organiserte kriminelle aktører som går utover et normalt advokat-klient forhold. Flere advokater er også kjent for å sørge for informasjonsflyt mellom innsatte og personer på utsiden. En av disse knyttes til Oslos gjengmiljø og er i to saker siktet for å motarbeide etterforskning. Andre advokater mistenkes for å smugle narkotika inn til klienter i fengsel. Enkelte advokater mistenkes også å bistå MC-miljøer med å begå, eller tilrettelegge for, kriminalitet. Flere av disse advokatene knyttes til privat narkotikabruk.

Det er også advokatforetak som kan knyttes til organiserte kriminelle aktører utover normal advokat-praksis. Minst to av disse eies trolig av stråmenn på vegne av personer som er straffedømt for alvorlig kriminalitet og som er en del av det organiserte kriminelle miljøet. Videre er flere av advokatene som er ansatte og/eller partnere/styremedlemmer tidligere domfelt, og/eller har et betydelig antall tilfeller hvor de er siktet eller mistenkt.

Vurdering

Blant advokatene som knyttes til kriminalitet er et stort flertall registrert som ansatt/partner i mindre advokatforetak, hvor også flere av kollegaene kan knyttes til kriminalitet. Det er *meget sannsynlig* at enkelte advokater fungerer som tilretteleggere for kriminelle aktører.

Det er et gjentakende mønster at advokater som har mistet sin bevilgning, gjenopptar sin kriminelle aktivitet når de får bevilgningen tilbake. Det er også et gjentakende mønster at advokater som har mistet sin bevilgning, finner andre måter å utnytte sin kompetanse til å begå, eller tilrettelegge for, kriminalitet. Det er derfor *sannsynlig* at advokater som mister advokatbevilgningen vil gjenoppta sin kriminelle aktivitet hvis de får den tilbake og at advokater som ikke får tilbake sin bevilgning, vil finne andre måter å utnytte sin kompetanse til å begå, eller tilrettelegge for, kriminalitet.

Regnskapsførere

Godkjente regnskapsførere kan bli benyttet til å skape legitimitet for et foretak. Regnskapsførere kan tilrettelegge for hvitvasking, fiktiv fakturering, skatte- og avgiftsunndragelse, arbeidslivskriminalitet samt tilsløring av reelle rettighetshavere og midlenes opprinnelse gjennom kompliserte foretaksstrukturer.

Per mars 2021 var det 2762 regnskapsførerforetak og 11 895 regnskapsførere registrert i Finanstilsynets virksomhetsregister. Regnskapsførerbransjen består av 20–30 større regnskapsforetak og svært mange mindre foretak. Om lag 93 prosent av alle regnskapsførerforetak har færre enn ti ansatte.² Det virker også å være et betydelig antall aktører som opererer som regnskapsførere uten konsesjon fra Finanstilsynet.

I noen tilfeller har regnskapsførere begått økonomisk kriminalitet, da gjerne ved å begå bedrageri mot arbeidsgiver. Hovedfokus i denne rapporten er imidlertid de tilfellene hvor regnskapsførere tilrettelegger for andre kriminelle aktørers virksomhet.

Regnskapsførere som tilrettelegger for økonomisk kriminalitet

Kriminelle som benytter foretak i sin kriminelle virksomhet, eksempelvis til bedrageri, benytter gjerne regnskapsførere til å manipulere regnskapet. En kriminell gruppering benytter samme regnskapsfører i flere saker. Denne regnskapsføreren endrer regnskapet slik at likviditetsgraden og lønnsomheten ser bedre ut enn den i virkeligheten er. Det manipulerede regnskapet brukes deretter for å ta opp lån på uriktig grunnlag. Senere slås foretaket konkurs. Regnskapsføreren står ikke oppført i Finanstilsynets virksomhetsregister.

En annen måte regnskapsførere kan bistå kriminelle på, er ved mangelfull oppfølging. Et slikt tilfelle ble avdekket under en etterforskning. Her ble det klart at ekstern regnskapsfører ikke var kritisk nok til den dokumentasjon de fikk overlevert, i tillegg til å være kreativ i føring av regnskap. Dette muliggjorde de kriminelle handlingene. I et annet tilfelle forsømte regnskapsfører sitt ansvar for å utarbeide dokumentasjon for flere av transaksjonene i foretaket, samt etablere rutiner for korrekt bokføring. Enkelte regnskapsførere har i kriminelle miljøer rykte på seg for å ikke stille for mange spørsmål, og er derfor populære. Det kan være vanskelig å vite om slike lovbrudd gjøres bevisst.

Det er også tilfeller hvor personer som er utdannet regnskapsfører og revisor lar legitimiteten dette gir utnyttes av andre bakmenn. Dette skjer eksempelvis ved fiktiv fakturering som er en utbredt modus innen arbeidslivskriminalitet. I flere saker blir regnskapsførerforetaket brukt til fiktiv fakturering, men det kan være vanskelig å vite om den aktuelle regnskapsføreren var uvitende om det kriminelle forholdet, eller medskyldig.

Regnskapsforetak involvert i økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet

Det finnes også regnskapsforetak som virker utelukkende å tilby sine tjenester til kriminelle aktører (crime as a service). Et av disse regnskapsforetakene skal blant annet bistå næringsdrivende med hvordan de kan tappe selskaper og begå kriminalitet knyttet til konkurser. Et annet bistår flere bedrifter som er knyttet til arbeidslivskriminalitet og unndragelse av skatt og avgifter.

2 Finanstilsynet, «Risikovurdering – Hvitvasking og terrorfinansiering», juli 2019:48.

Regnskapsforetak involvert i arbeidslivskriminalitet

Det finnes også regnskapsforetak hvor kundelisten inkluderer en betydelig andel kjente kriminelle aktører innenfor arbeidslivskriminalitet. Videre er flere av regnskapsførerne omhandlet med ulike typer kriminalitet, særlig økonomisk, samt at de har felles næringsinteresser som kjente kriminelle aktører. Enkelte regnskapsførere er registrert med eierskap/roller i foretak hvor de benytter eget regnskapsforetak til å utføre regnskapet. Dette reduserer sannsynligheten for at eventuell kriminalitet blir avdekket.

Regnskapsførere som har mistet bevilgning

Det finnes flere tilfeller av avskilte regnskapsførere som fortsetter å fungere som regnskapsfører. I ett tilfelle skal den avskilte regnskapsføreren ha hjulpet til med kreativ regnskapsføring slik at hovedpersonen kunne tømme foretaket for flere millioner. Andre oppretter sitt eget foretak og leier ut sine tjenester derifra.

En kreativ måte å omgå regelverket på ble gjort ved at en avskiltet regnskapsfører meldte seg inn som ansatt i de ulike foretakene som vedkommende førte regnskaper for. Dette for å unngå å fremstå som ekstern regnskapsfører, noe som krever bevilgning. Ansettelsesforholdet er fiktivt da vedkommende ikke mottok lønn, men fakturerer for sine tjenester via sine regnskapsforetak. Omsetningen i egne foretak ble også underrapportert og midler overført til private konti. På et tidspunkt hadde regnskapsføreren mellom 50-60 kunder og bidro blant annet til å skjule pengestrømmer. Vedkommende fungerte også som stråperson for en aktør som var i konkurskarantene.

Vurdering

Regnskapsforetak som utelukkende tilbyr sine tjenester til kriminelle aktører (crime as a service) fungerer *meget sannsynlig* som tilretteleggere for deres kriminelle virksomhet.

Regnskapsførere ansatt i et vanlig foretak trenger ikke konsesjon fra Finanstilsynet. Det er derfor *meget sannsynlig* at kriminelle aktører vil opprette foretak og ansette regnskapsførere villig til å begå eller tilrettelegge for økonomisk kriminalitet.

Det er en bevisst strategi for mange A-krim-aktører å benytte regnskapsforetak til utsending av faktura. Det er derfor *sannsynlig* at regnskapsforetak vil benyttes ved fiktiv fakturering da dette øker sannsynligheten for at mottaker av den feilaktige fakturaen betaler.

Revisorer

I likhet med regnskapsførere gir revisorer et foretak legitimitet og kan benyttes for å tilrettelegge eller begå ulik økonomisk kriminalitet. Per mars 2021 var det 468 revisjonsforetak og 8377 revisorer registrert i Finanstilsynets virksomhetsregister.

Politiet har mindre informasjon om revisorer som begår lovbrudd enn flere andre typer profesjonelle tilretteleggere. I den grad de kan knyttes til kriminalitet som en aktivt deltakende part er det ved å bistå med regnskapsjuks.

Vi ser at revisor ofte har valgt å fratre sin revisorrolle for de foretak hvor de ikke har fått tilstrekkelige svar på spørsmål. Enkelte revisorer mistenkes for å godkjenne regnskap uten særlig kontroll, eller at de mer aktivt bistår kriminelle. Disse revisorene knyttes ofte til foretak som opererer i gråsonen for hva som er lovlig.

Revisorer som tilrettelegger for økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet

Politiet har informasjon om en revisor som hjelper kriminelle aktører med å sette opp regnskapet slik at det ser riktig ut for banken. I dette tilfellet skal det ha muliggjort at de kriminelle aktørene kunne låne flere millioner kroner.

I en annen sak har politiet opplysninger om en revisor som hjelper bakmenn med bokføring og hvordan de kan utnytte regelverket. I denne saken ansetter bakmannen personer som ønsker et ansettelsesforhold for å kunne bedra NAV. Ansettelsesforholdet er proforma og de «ansatte» betaler i realiteten «arbeidsgiver» for å bli ansatt. I tillegg blir lønnen de får utbetalt tilbakebetalt til bakmannen. Etter å ha mottatt «lønn» i noen måneder, blir de sykemeldt og går over på støtte fra NAV.

En tredje revisor politiet kjenner til fylte opp foretakets bankkonto rett før årsskifte med lånte penger slik at regnskapet fremstod som i balanse, mens det i realiteten var et betydelig underskudd. Revisoren er omhandlet med flere tilfeller av regnskapsjuks.

Politiet har mottatt informasjon om en regnskapsfører som skal være aktuell i forhold til arbeidsmarkeds kriminalitet og koronabedrageri. Ved søk på aktuell adresse finner man et revisjonsforetak og en ansatt som passer beskrivelsen. Vedkommende revisor er også daglig leder i et transportfirma hvor mange av de ansatte knyttes til blant annet arbeidslivskriminalitet. Den aktuelle revisoren er også involvert i et revisjonsforetak som var revisor for et regnskapsforetak som igjen knyttes til å tilrettelegge for arbeidsmarkeds kriminalitet.

Revisorer som utfører utilfredsstillende revisjon

I Finance Credit saken ble revisor straffedømt. De klanderverdige forholdene var knyttet til mangelfullt revisorarbeid. Retten mente dette kunne skje ved at revisorteamet la til grunn at uoversiktlig selskapsstruktur og interne disposisjoner hos Finance Credit kunne forklares med blant annet kraftig vekst, pågående endringer og at ledelsen ikke ønsket at potensielle konkurrenter skulle få fullt innsyn i forretningskonseptet.

Utilfredsstillende revisjon var også årsaken til at revisor i Sponsor Service saken ble domfelt. Revisor gjennomførte her ikke en tilstrekkelig og/eller hensiktsmessig revisjon av vesentlige poster i årsregnskapet, deriblant driftsinntekter og eiendelsposter. Dette medførte et bedre resultat og balanse enn hva realiteten tilsa. De uriktige regnskapene ble deretter brukt ovenfor långiver og investor.

En tredje revisor, som ikke er domfelt, har gjentatte ganger på 2000- og 2010-tallet dukket opp i saks-kompleks Økokrim har etterforsket. Det er ikke observert aktiv deltakelse i den kriminelle handlingen, men revisjonens kvalitet er i mange tilfeller svært lav.

Finanstilsynet har tilbakekalt godkjenning som statsautorisert revisor for blant annet manglende innhenting av dokumentasjon; manglende dokumentasjon av utført revisjon; for ikke å ha forholdt seg nøytralt ved å ha «reparert» regnskapet til klienter; og mangelfull vurdering ved inngåelse av kundeforhold, deriblant oppfølging av forhold påpekt av tidligere revisor og kontroller iht. hvitvaskingsloven.³

Vurdering

Revisorer knyttes som oftest til kriminalitet som en passiv aktør. Det er *meget sannsynlig* at i de foretak som begår økonomisk kriminalitet, vil både regnskap og revisjonsarbeid være mangelfullt. Utfordringen er å vite i hvilken grad dette var bevisst fra revisors side.

Det er *sannsynlig* at revisorer som velger å forbli i rollen som revisor når regnskapet har vært mangelfullt over en lengre periode, aktivt bistår de kriminelle.

---

3 Finanstilsynet, «Vedtak om tilbakekall av godkjenning som statsautorisert revisor», 2021.

Eiendomsmeglere

Eiendomsmeglere benyttes gjerne som tilretteleggere for hvitvasking via eiendom, inkludert ved bruk av klientkonto samt urettmessig låneopptak og refinansiering.

Per mars 2021 var det 1139 eiendomsmeglerforetak og 4619 eiendomsmeglere registrert i Finanstilsynets virksomhetsregister. I tillegg var det 164 jurister med tillatelse til å drive eiendomsmegling, 879 advokater som oppfyller vilkår for eiendomsmegling og 1481 meglere i eiendomsmeglingsvirksomhet, registrert i det samme virksomhetsregister.

Eiendomsmeglingsforetak og advokater som driver eiendomsmegling formidlet i 2019 rundt 167 000 eiendommer, til en verdi av i overkant av 616 milliarder kroner.

Aktører innen eiendomsmarkedet som begår økonomisk kriminalitet

Ved minst ett tilfelle har eiendomsmegler, i samarbeid med en bankansatt, forfalsket dokumenter for låntakere slik at de fikk et høyere boliglån enn hva de ellers ville fått. Foreløpig er det avdekket 20 saker, og det er gjort funn som indikerer hvitvasking i enkelte av disse. Flere av lånene er også misligholdt.

To eiendomsmeglere knyttes til bruk av narkotika samt omsetning av penger fra salg av dette. En av de to eiendomsmeglerne har også store kontantinnskudd, samt inn- og utbetalinger til/fra egne konti hos internettbasert spillselskap. Vedkommende har også opprettet et eiendomsmeglingsforetak. Bankforbindelsen har reagert på en del verddivurderinger gjort av megleren, og mener disse er for høye. På grunn av deres rolle som eiendomsmeglere, er de begge i en posisjon til å kunne hvitvaske penger via eiendomsmarkedet.

Aktører innen eiendomsmarkedet som tilrettelegger for økonomisk kriminalitet

En annen modus er at eiendomsmegler legger til rette for en uforholdsmessig høy prisvurdering av boliger. Dette gjør at boligeier kan få høyere refinansiert boliglån, eventuelt høyere boligkreditt, enn hva boligens verdi tilsier. I en slik sak har boligeier deretter benyttet de lånte pengene til å kjøpe flere boliger, og deretter gjentatt prosessen flere ganger.

I en sak forsøkte trolig bakmennene å hvitvaske penger ved å skjule reelle rettighetshavere. Leiligheten ble kjøpt på det åpne markedet av et privat foretak hvor den aktuelle eiendomsmegleren oppgav å være 100 prosent eier. Oppgjør for betaling skulle komme fra et eget finansforetak som ikke skulle ha pant i eiendommen. Ifølge Brønnøysundregisteret var derimot megleren styreleder, men ikke eier. Reell eier var et annet foretak godt omhandlet i politiets systemer for blant annet økonomisk kriminalitet og hvitvasking. Det var videre et datterselskap av dette foretaket som stod for innbetaling av oppgjør, ikke det finansforetak som ble oppgitt i avtalen.

Informasjon tilsier at et eiendomsmeglingsforetak trolig tilrettelegger for hvitvasking via eiendomsmarkedet ved bruk av klientkonto. I den aktuelle saken har eiendomsmegler mottatt over ti millioner kroner fra et foretak i Midtøsten. En av hovedaksjonærene i det aktuelle eiendomsmeglingsforetaket har disposisjonsrett på aktuell klientkonto og er domfelt for blant annet bedrageri og brudd på narkotikalovgivningen.

Vurdering

Det er *meget sannsynlig* at flere eiendomsめglere bedriver systematisk og organisert økonomisk kriminalitet, eller tilrettelegger for dette. Dette vil i hovedsak være som hvitvasking via eiendom eller ved å muliggjøre høyere boliglån eller boligkreditt ved å benytte forfalskede dokumenter.

Det er *sannsynlig* at eiendomsめglere vil bli utnyttet til hvitvasking ved at reelle rettighetshavere blir skjult for meglere.

Bank og finans

Innen bank og finans er særlig tilrettelegning for innvilgelse av lån på uriktig grunnlag et utbredt problem. Dette forekommer både i store og mindre bankforetak. Innvilgelse av lån på uriktig grunnlag skjer enten gjennom utro ansatte og/eller ved bruk av forfalskede dokumenter. I enkelte tilfeller har bank-ansatte begått underslag i kraft av sin stilling. Noen ansatte i bankforetakene har direkte knytninger til kriminelle aktører og miljøer/grupperinger. Det er også aktører som spesialiserer seg på forfalskning av dokumentasjon for å øke kredittverdigheten til låntakere.

Ansatte med knytninger til kriminelle

Flere ansatte i bankforetak som er omhandlet med tilrettelegging for innvilgelse av lån på uriktig grunnlag, knyttes til kjente kriminelle aktører. Disse har både nære knytninger til, eller samme omgangskrets som, sentrale aktører innen organisert kriminalitet.

En navngitt bankansatt i en fremtredende stilling skal i flere tilfeller ha innvilget lån og gitt gunstige lånebetingelser til kriminelle aktører, samt personer som ikke er kredittverdige pga. konkurser mv. En av de kriminelle aktørene som knyttes til den bankansatte figurerer som en sentral skikkelse i et kriminelt nettverk. En annen bankansatt i en fremtredende stilling skal være med på å begå bedragerier i samarbeid med kjente kriminelle aktører.

Noen av rapporteringene i politiets systemer oppgir ikke de bankansatte med navn, men viser til at navngitte kjente kriminelle aktører bruker kontakter i bankforetakene for å få innvilget lån. I noen tilfeller er de kriminelle aktørene kun mellommenn og bruker kontaktene sine i bankforetak for å få innvilget lån for andre.

Ansatte som begår underslag og de som tar betalt for å innvilge lån

Fellesnevneren blant bankansatte i denne kategorien er at de utnytter sine stillinger kun for opportunistisk vinning. I motsetning til ovennevnt kategori, hvor de bankansatte kan stå i gjeld til de kriminelle eller gjør tjenester for dem uten nødvendigvis å selv få en direkte vinning ut av handlingen.

Det er tidligere rapportert om bankansatte som begår underslag ved å ta opp lån på uvitende kunder eller ved at de overfører penger fra kundens konto til sin egen. Det er særlig eldre som er mest sårbare for sistnevnte formen for bedrageri.

Videre er det noen ansatte som har avtaler med bilselgere eller eiendomsmeglere om å innvilge lån til deres kjøpere på uriktig grunnlag. Kundene får langt høyere lån enn det de egentlig skulle hatt, enten ved bruk av falske dokumenter eller ved «overprising» av biler og boliger som ønskes kjøpt.

I ovennevnte modus går det også igjen rapporteringer om bankansatte som tilbyr disse tjenestene til bekjente eller personer tilhørende samme sosiale gruppering. I et slikt tilfelle skal en bankansatt ha innvilget lån til personer som skulle innfri sin inkassogjeld. I et annet tilfelle skal en bankansatt ha uttrykt at han kan hjelpe med innvilgelse av lån til personer han kjenner og som sliter økonomisk.

Forfalskning av dokumentasjon

I mange tilfeller blir lån innvilget uriktig av uvitende bankansatte som har blitt fremlagt falske dokumenter. Dette kan være forfalskede skattemeldinger, lønns slipper, arbeidskontrakter mm. Alt som er med på å øke kredittverdigheten til personer som ønsker å ta opp lånet. Denne modusen har det vært rapportert om gjennomgående over flere år.

Dokumentforfalskning utføres av både privatpersoner og foretak. Et foretak innen formidling av finansieringssøknader skal i stor grad ha hjulpet sine kunder med innvilgelse av lån ved bruk av falske dokumenter og gjennom kontakter i ulike banker. Flere av de ansatte ved foretaket har vært involvert i annen kriminalitet over lengre perioder. Utad fremstår foretaket seriøst, med egen hjemmeside hvor de tilbyr tjenester innenfor lån og finansiering.

Privatpersoner som ordner lån for andre gjennom falske dokumenter er ofte kjente bedragere. Det er også et kriminelt nettverk som knyttes til forfalskning av dokumenter mot betaling.

Vurdering

Flere ansatte i bankforetak som er omhandlet med tilrettelegging for innvilgelse av lån på uriktig grunnlag, knyttes til kjente kriminelle aktører.

Lån blir innvilget på uriktig grunnlag som en tjeneste eller kun for opportunistisk vinning. I noen tilfeller blir bankansatte fremlagt falske dokumenter laget av profesjonelle aktører. Det er også *sannsynlig* at bankansatte selv i noen tilfeller forfalsker dokumentasjon for å kunne innvilge lån.

Ansatte i helsesektoren

Den kriminelle aktiviteten blant aktørene i helsesektoren knyttes særlig til utstedelse av fiktive legeerklæringer som gir grunnlag for NAV-ytelser, ulovlig utstedelse og salg av reseptbelagt medisin, samt bedrageri av refusjonsordningene til Helseforvaltningen (Helfo). Det er flere av aktørene som er omhandlet med denne typen kriminell aktivitet over flere år, noen har nære relasjoner til kjente kriminelle aktører og grupperinger/miljøer. Intensjonen bak den kriminelle aktiviteten til ansatte i helsetjenesten fremstår å være kun profittmotivert.

Fiktive legeerklæringer

Politiet har opplysninger som tilsier at flere leger selger eller skriver ut sykemeldinger mot betaling, samt skriver sakkyndigrapporter for å hjelpe folk til å få uføretrygd og erstatning fra forsikringsselskaper.

Det foreligger konkrete eksempler på leger som har gjort store kontantinnskudd på egen brukskonto over flere år, samt mottatt mistenkelige overføringer fra privatpersoner. I ett tilfelle er det snakk om millionbeløp. Pengene antas å være betalinger mottatt for sykemeldinger. Samme leger er i politiets systemer omhandlet med en rekke andre grove forhold.

Ulovlig utstedelse og salg av reseptbelagt medisin

Det rapporteres om flere leger som knyttes til salg av resepter og vanedannende medisiner. I noen tilfeller gjøres dette i samarbeid med sentrale kriminelle aktører, hvor disse omsetter medisinene videre på gateplan.

En av legene som har nære knytninger til kjente kriminelle, skal ha skrevet ut resepter uten medisinsk grunnlag over flere år, både til pasienter og for videre omsetning av andre. Legen har aldri vært domfelt, selv om han har vært mistenkt for en rekke forhold.

En annen person som har jobbet som lege i litt over ti år har i løpet av en kort periode kjøpt eiendommer for titalls millioner kroner. Det mistenkes at noe av pengene stammer fra ulovlig salg av resepter og medisin. Samme lege bruker en antatt kriminell regnskapsfører til å utføre regnskapstjenester for hans foretak.

Også sykepleiere er gjennomgående omhandlet for underslag av reseptbelagt medisin. Både fra sykehus, men også fra pasienter. Medisinen er enten til eget bruk eller blir videresolgt.

Bedrageri av refusjonsordningene

Statistikk fra Helfo viser at det i 2019 har blitt refundert i underkant av kr 13 milliarder til praktikere innen lege-, tann- og fysioterapiområdet.^{4,5} Bedrageriene fremstår å være systematiske og har vart over flere år. I noen tilfeller er det snakk om millionbeløp.⁶

4 Helfo, «Helserefusjon 2019. Statistikk og nøkkeltall for tannområde», 2020.

5 Helfo, «Helserefusjon 2019. Statistikk og nøkkeltall for fysioterapiområdet», 2020.

6 Helfo, «Kontroll «Mulige fiktive refusjonskrav». Fysioterapeut», 2020.

Helfo har blitt registrert som fornærmet i flere straffesaker i 2020. Samtlige saker omhandler leger eller fysioterapeuter som har fått uberettigede utbetalinger etter å ha sendt inn uriktig krav på refusjon. Som oftest har bedrageriene vært systematiske og vart over flere år. I noen tilfeller er det snakk om millionbeløp.

NAV dekker og refunderer også utgifter til tannbehandling for asylsøkere, flyktninger og familiegjenforrente. Politiet har mottatt informasjon som tilsier at tannleger tilbyr pasienter som hører inn under en av disse gruppene, penger for enten å stille en uriktig diagnose på dem eller stille en riktig diagnose, men ikke gjennomføre behandling, for å få utbetalt refusjon fra NAV. På den måten kan både tannlegen og pasientene tilegne seg økonomisk profitt gjennom å bedra NAV.

Vurdering

Det er *meget sannsynlig* at flere leger tar seg betalt for å skrive ut fiktive sykemeldinger og på den måten erverver seg ulovlig inntekt, noe som fører til at stønader blir utbetalt på uriktig grunnlag. Det er også *meget sannsynlig* at enkelte leger og sykepleier underslår reseptbelagt medisin som de videre-selger. Det forekommer også bedrageri av refusjonsordningen blant leger, fysioterapeuter og tannleger. I mange tilfeller strekker den kriminelle aktiviteten seg over flere år.

